

Kvinneunder-trykking og kvinnekampen

RØD★UNGDOM

FORORD

Trudde du at det var likestilling i Norge? Eller verden? Kanskje ikke, men visste du at kvinner utgjør over halvparten av jordas befolkning, men bare eier 1% av verdens eiendom. De tjener bare 10% av verdens inntekter. Dette er til tross for at kvinner gjør 2/3 av alt arbeid i verden. Til tross for at de er hovedforsørgere for 1/3 av verdens familier. Til tross for at de også er dobbeltarbeidende over hele verden, de gjør både betalt arbeid og husarbeid. Kvinner utgjør 60% av verdens analfabeter. De utgjør flertallet av verdens flyktninger. Det mest "normale" mennesket på jordkloden er en fattig, kvinnelig bonde, som er analfabet. Visste du det?

I Bangladesh gjør de eiendomsløse kvinnene opprør mot rike godseiere og tar tilbake jorda gjennom okkupasjoner. Det er deres eneste mulighet til å overleve. I India slåss kvinnene en innbitt kamp mot tvangssterilisering og arrangerte ekteskap, og for økonomisk uavhengighet. I USA kjemper kvinnene for retten til å bestemme over egen kropp, mot fanatiske kristne som dreper abortleger og sprengte klinikker i lufta. I Norge går kvinnefagforeningene sammen i kampen for kvinners økonomiske uavhengighet; for at kvinner skal ha ei lønn å leve av.

Over hele verden slåss kvinner for frigjøring. Kvinner som slåss, kjemper samme kamp, sjøl om de er på forskjellig sted, og sjøl om fienden ser ulik ut. De slåss mot mektige krefter; tusenårige tradisjoner, rike jordeiere, internasjonale selskaper og mennene i nabolaget. Og deres opprør blir møtt med en veldig motstand. Kvinnes enkle krav om ei lønn å leve av og retten til å bestemme over egen kropp og egne liv er en trussel mot de mektige.

Kvinnekamp er ikke en kamp man driver på fritida eller for moroskyld. Det er en del av alle kvinners hverdag, og noe kvinner er nødt til å føre, enten de tenker over det eller ikke. (??) Rød Ungdom er en del av denne kampen. For at kvinner skal oppnå resultater av felles arbeid, må kvinnekampen organiseres. Og i denne organiseringa har Rød Ungdom alltid spilt en viktig rolle. Vi har holdt hundrevis av bøllekurs, arrangert demonstrasjoner og aksjoner, tatt initiativ og deltatt i kvinneorganisasjoner så lenge vi har eksistert.

Men dette er ikke en kamp vi vil drive aleine. De viktigstedeltakerne er alle de tusner av jenter og kvinner som har brukt store deler av tida si, av hverdagen sin til å forandre kvinners kår. Uansett: aleine er vi svake, sammen er vi sterke. Derfor har vi valgt å samle (ett eller annet osv.) og laga et hefte om (beskriv) Les det og bruk det!

Likestilling?

Glansbildet av virkeligheten til norske kvinner er velstand, lykke, frihet og likestilling med menn. Norge er internasjonalt anerkjent for sin kvinnevennlige politikk; kvinnelig statsminister, mange kvinner i regjeringa, kvinnelige næringslivsledere, fagforeningsledere, osv. Vi har sjølbestemt abort og lover mot porno, mishandling, voldtekt og halliker. Jenter og gutter har lik rett til utdanning, og det er ikke lov å nekte kvinner adgang til noe yrke.

Det virker som om det ikke kan bli bedre, og noen folk snakker til og med om at likestillinga har kommet for langt. Men vi trenger ikke skrape mye i lakken for å se et ganske annet bilde.

Noen tall:

*Hvert år blir 7000 kvinner voldtatt i Oslo. 1)

*Hvert døgn kjøpes det seksuelle tjenester for ca. 5 millioner kroner i Oslo. 2)

*Det er ca. 2000 prostituerte i Oslo. 3)

* Kvinner tjener i gjennomsnitt 107 000 kr. i året, menn 189 000 kr. 4)

*Kvinneres bruttoinntekt (lønna før skatten er trukket fra) i Norge utgjør 56% av menns inntekt. 5)

* Over 100 000 norske jenter lider av bulimi eller anoreksi. 6)

* I Sverige dør en kvinne i uka som følge av menns mishandling. (Ingen norske tall.) 7)

* 100 000 norske menn innrømmer at de bruker vold i parforhold. Årlig oppsøker 30 000 kvinner krisesentre i Norge. 8)

* Kvinner gjør i gjennomsnitt 4t. 22min. husarbeid om dagen. Menn gjør 2t. 36min. 9)

* 80% av minstepensjonistene i Norge er kvinner. 10)
(tallene er fra 1993 og 1994)

Disse tallene er eksempler på at kvinner og menn ikke er likestilte. I dette kapitlet skal vi se på hvordan og hvorfor kvinner undertrykkes.

Sosialiseringa

De to kjønnene, gutter og jenter, ligner veldig på hverandre i utseende, men de oppfører seg ganske ulikt. De tenker forskjellig og snakker forskjellig. De har forskjellige jobber, forskjellig lønn, forskjellige oppgaver og plikter. Og de har helt ulikt syn på seg sjøl og sin rolle i samfunnet.

Det er ingen nyhet at jenter og gutter er forskjellige, men hvorfor blir vi det? Hvorfor snakker gutter så mye høyere og så mye mer enn jenter? Hvorfor leker jenter med sånne leker og gutter med sånne? Hvorfor er det mange flere menn enn kvinner i fengsel? Mange påstår at forskjellene er naturlige eller biologiske. Rød Ungdom mener at det er feil, vi mener at grunnen til forskjellene er at vi blir

opplært forskjellig.

Den opplæringa som gjør at vi blir forskjellige kalles sosialiseringssprosessen, eller på godt norsk; oppdragelsen. En viktig del av sosialiseringa er sosialiseringa til kjønn, opplæring i kjønnsrollen din. Vårt samfunn har en helt klar oppfatning av hvordan en jente skal være og hvordan en gutt skal være. Jenter og gutter får bl.a. forskjellige:

Leker: Jentene får minikomfyr og ministøvsuger, dokker, dokkehus og sminkehode. Guttene får biler, meccano, sverd, pistoler, togbaner og mini-verktøykasse.

Klær: Rosa og blå sparkebukse. Jentene får kjoler og bluser med blonder, rysjer og krager, eller pusete gensere med bilde av en søt liten katt på, rosa og hvitt. Guttene får mørke slitesterke klær uten pynt som først og fremst er ment å være praktiske.

Blader: Jentene får Starlet, Penny, og Det Nye når de blir store. Guttene får Fantomet, Supermann, og Vi Menn når de blir store.

Alt dette gir oss ganske klar beskjed om hva vi bør like og være opptatt av. Men den viktigste delen av sosialiseringa er den tilbakemeldinga jenter og gutter får på det de gjør. Vi snakker lysere og pludrete til jentebabyer og mandig og barskt til guttebabyer. Når gutter slår seg sier vi "Ja, ja, på'n igjen.", mens når jenter slår seg sier vi "Å, gudameg! Gikk det bra? Bare gråt du stakkars!". På skolen får jenter ros for pene border og pen skrift, guttene for faglig innsats. Når

jenter bråker, blir vi sjokkerte og hysjer vilt, når gutter bråker smiler og sukker vi litt og sier "Gutter...".

Jenter får en oppfatning av seg sjøl som skjøre vesener som må beskyttes og dulles med. De skal vise omsorg og ta hensyn, de skal være rolige og alltid pene. Jenter blir lært opp til å bli mødre og omsorgspersoner som snor livene sine rundt andre. Guttene får herje og bråke, drive med tekniske og fysiske ting, og det er ikke så farlig hvordan de ser ut. De oppfatter seg sjøl som enkeltindivider og blir vant til å tenke på sine egne behov som viktigst.

Begge kjønnsrollene er tvangstrøyer med bra og dårlige sider. Kvinner blir ofte sjølutslettende, sjølkritiske og redde for å kaste seg frampå. Samtidig er det sjølsagt bra å være omsorgsfull. Menn får et konkurranseforhold til andre mennesker, de skal vinne, være best og lærer seg ikke å vise omsorg og ta hensyn. Men de har en frihet og en sjøloppfatning mange kvinner misunner dem.

Jenter og gutter blir forma inn i kjønnsrollene av omverdenen, og det er farlig å bryte med dem. Spiller en jente ishockey er hun gutte-jente og danser en gutt ballett er han homo. Kvinner som ikke vil ha barn er unormale, og menn som jobber i barnehage er også homoer.

Familien - det lune rede?

Menneskene i Norge er delt opp i familier. Andersen, Pettersen, Berg osv. De fleste tenker på familien som noe godt og trygt, eller i hvert fall at det er det en familie pleier å være. Sjøl om det finnes problemer i mange familier, er det de færreste som ser på familien i seg sjøl som noe problem. Vi skal se litt nærmere på familiesystemet.

Husarbeidet

Systemet med familier deler folk opp i små kjerner. Og disse kjernene har en masse oppgaver de skal løse. Familien skal gi omsorg, trygghet og kjærlighet til de som er i den. Den skal oppdra nye barn, og den skal sørge for mat og stell. Altså: Det lune rede.

Men hvem i familien er det som sørger for disse tinga? I all hovedsak er det kvinnene. Mødrene og konene vasker klær, lager mat, passer unge og gamle, tar oppvasken, rydder, tørker støv, lager hygge rundt seg (duker, kaker og potteplanter), vasker gulv, handler, rer opp senger, osv. Kvinner gjør gjennomsnittlig 4 og 1/2 time husarbeid om dagen. Gratis.

Reproduksjon av arbeidskrafta

Fordi husarbeidet gjøres i en familie virker det som om kvinnene gjør denne jobben kun av kjærlighet til mann og barn. Men dette arbeidet er mye mer enn et uttrykk for kvinners

kjærlighet: Det er helt nødvendig for å reprodusere arbeidskrafta. Det vil si: å sørge for at folk som jobber kommer reine, uthvilte, mette og noenlunde tilfredse på jobb om morran og å føde og oppdra nye barn som kan bli arbeidere.

Kapitalistene er avhengige av dette arbeidet: Uten reproduksjon av arbeidskraft - ingen arbeidskraft. Uten arbeidskraft - ingen produksjon. Uten produksjon - ingen profitt. Uten profitt - ingen kapitalist.

«En naturlig og selvfølgelig del av samfunnet»

Kapitalistene stoler på at kvinnene gjør alt gratisarbeidet, det er bygd inn i organiseringa av samfunnet. Hvis ikke kvinnene hadde gjort det måtte det offentlige ha betalt for det, eller folks lønninger måtte vært mye høyere sånn at de kunne kjøpt disse tjenestene for penger. Uansett ville det blitt dyrt for De rike Herrene med slips.

Makthaverne framstiller det som helt selvfølgelig at kvinnene skal bli utnyttet på denne måten. Et godt eksempel er Arbeiderpartiregjerings velferdsmelding fra 1995: " Den familiebaserte omsorgen er naturlig og selvfølgelig i et samfunn der vi tar vare på hverandre."

Sikkerhetsnett

En annen av familiens viktige oppgaver er å ta seg av de som ikke har egen inntekt, familien er et privat forsørgelsessystem. Sjøl om vi har et offentlig velferdssystem som skal ta

seg av folk som ikke klarer seg på vanlig vis, veit alle at det ofte er til familien en må gå når det virkelig kniper. Det gjelder både arbeidsløse ungdom og eldre mennesker som ikke klarer seg på egen hånd.

Bak de fire vegger

I tillegg er familien PRIVAT. Det som skjer bak døra til Berg er Bergs private anliggende og Bergs ansvar. Ingen må få vite om at pappa er alkoholiker, at mora di blir banka opp, at dere har dårlig råd, eller at du har bulimi. Og det er familiens ansvar å gjøre noe med den slags problemer. Dattera til naboen din kan ha blitt utsatt for incest i 10 år uten at noen har oppdaga det, eller uten at noen har gjort noe med det fordi det ville "bringe skam over familien".

Heterofilt takk!

Familieorganiseringa gjør det vanskelig å leve på andre måter. Heteroseksuelt samliv blir sett på som det eneste normale og verdifulle, homofile og lesbiske nektes fortsatt adopsjonsrett i Norge. To lesbiske med hver sin kvinnelønn vil også få økonomiske problemer med den samlivsformen de har valgt.

Er det lurt og naturlig?

Mennesker har ikke organisert seg i familier fordi det er så veldig praktisk, eller fordi det faller dem naturlig. Måten mennesker har organisert seg

på har utvikla seg sammen med at produksjonen har forandret seg. I jordbrukssamfunn var det nødvendig med en stor familie hvor alle deltok i arbeidet med jorda. I det kapitalistiske Norge er det mer tjenlig for kapitalen at folk organiserer seg i kjernefamilier.

Det vi har gått igjennom til nå viser at familien er en dårlig måte å organisere menneskers liv på. Den stjeler kvinners arbeid, fritid og krefter, og den splitter folk opp i små grupper.

Folk flest ville hatt stor glede og nytte av å finne kollektive løsninger på mye av det som i dag hører inn under familien. Hvorfor skal alle ha hver sin vaskemaskin? Hvorfor skal bare tre og tre eller fire og fire spise middag sammen? Hvorfor sitter vi i hver vår stue og kjeder oss foran de samme Tv-programmene isteden for å treffe andre folk? Hvorfor har hver familie hver sin gresklipper? Familien som økonomisk enhet er ei tvangstrøye som hindrer et bedre og mer kollektivt liv.

To kjønn - to arbeidsmarked - to lønnsposere

V i blir opplært til å tro at kvinner blir født med vaskekost i hånda. Det er naturlig for kvinner å rydde, vaske, passe barn osv. Denne forestillinga preger ikke bare husarbeidet, men også det lønna arbeidet. Vi har et kjønnsdelt

arbeidsmarked, kvinner er vaske-, rydde-, og omsorgspersoner også utafor hjemmet.

Kvinneyrker

Sjøl om kvinner i dag finnes i alle yrker, er det sånn at når kvinner velger yrker velger de hovedsakelig mellom 30, mens menn velger mellom 300 forskjellige yrker. Med andre ord: arbeidsmarkedet er mer eller mindre delt i to; kvinneyrker og mannsyrker. De 30 yrkene som kvinner i hovedsak har, er hopa opp i noen få bransjer: hotell og restaurant, kontor, reingjøring, helse og omsorg, og butikk.

Kvinnelønna

Alle disse yrkene er lavtlønnsyrker. Kvinneyrke = lavtlønnsyrke. Som vi så på oversikten over fakta fra likestillings-Norge, er kvinners bruttoinntekt bare 56% av menns inntekt. Kvinner tjener gjennomsnittlig 107 000 i året, menn tjener 189 000. Hvordan kan dette være mulig?

For å forstå det må vi gå tilbake i historia. På begynnelsen av 1800-tallet var det menn som var lærere, og det å være lærer var et høystatusyrke. Etterhvert blei det også vanlig at kvinner var lærere, men de fikk langt lavere lønn enn sine mannlige kolleger.

Begrunnelsen for dette var at kvinner ikke trengte like mye å leve av fordi de kunne gjøre mye av husarbeidet sjøl. De kunne reparere og sy sine

egne klær, de kunne lage sin egen mat, de kunne produsere en masse livsnødvendigheter hjemme, dette var jo deres naturlige egenskaper! Dessuten var jo de fleste gift, og dermed forsørga fra før.

Menn måtte enten betale for alt husarbeidet, eller de hadde en kone som gjorde det, og hun måtte forsørges. Den mannlige læreren fikk lønn som forsørger, mens den kvinnelige læreren fikk lønn som forsørga.

På 70-tallet var det stort behov for arbeidskraft i Norge, og kvinnene gjorde sitt inntog på arbeidsmarkedet. I løpet av 10 år hadde hundretusenvis av kvinner fått fast lønnsarbeid. På '50 og '60-tallet hadde kvinner i hovedsak vært hjemmeværende, forsørga av sin mann. Når de så storma inn i arbeidslivet blei de fortsatt lønna utfra at de var forsørga, på samme måte som de kvinnelige lærerne på 1800-tallet.

De som blir regna som forsørgere er fortsatt menn, derfor får menn en "forsørger-lønnspose". Kvinnene blir fortsatt regna som forsørga og derfor blir hennes lønn ei "spe-på-lønn", et tillegg til mannens lønn.

Er kvinner forsørga?

Det er åpenbart veldig urettferdig at arbeidet vårt ikke blir vurdert likt samme hvilket kjønn vi tilhører. Kvinnelønn-problemet blir ikke bedre av at flere og flere ikke lever i en

kjernefamilie. Årlig oppløses nærmere 11 000 ekteskap, og 45% av alle ekteskap ender med skilsmisse. Stadig flere kvinner er i dag økonomisk sjølstendige og forsørger seg sjøl, enten de lever alene eller i ekteskap/samboerforhold.

Den lave kvinnelønna kommer i stadig skarpere motsetning til det virkelige livet for mange kvinner, og gjør det vanskelig for kvinner å klare seg uten ei mannelønn å støtte seg på. Kravet om heving av kvinnelønna er et krav om økonomisk sjølstendighet.

Deltid og ubekvem arbeidstid

En annen del av kvinneundertrykkinga i arbeidslivet er at kvinner jobber veldig mye deltid og ubekvem arbeidstid. Nesten annenhver kvinne i Norge er deltidsarbeidende. Dette er ikke noe kvinner velger sjøl, det er et resultat av at de i realiteten er dobbeltarbeidende.

Kvinner må tilpasse sin arbeidsdag til behovene til familien, samtidig er de nødt til å jobbe for å overleve, så da blir løsninga deltid. Du jobber om natta, når ungene sover, eller du jobber tidlig om morran sånn at du kan være hjemme når ungene kommer fra skolen klokka to.

Dessuten er det ofte vanskelig å få heltidsjobber i de typiske kvinneyrkene, og det er vanskelig og dyrt å få barnehageplass eller dagmamma.

Fattig alderdom

Deltidsarbeidet fører til at kvinner kommer mye dårligere ut økonomisk enn menn. Det får blant annet store utslag når du blir pensjonist, eller hvis du blir arbeidsledig. Trygd og pensjon regnes utfra hvor mye du har tjent, og du har tjent mer med heldagsjobb enn med deltid.

Over 80% av minstepensjonistene er kvinner! Ikke bare er kvinnene fattige når de er i arbeid, de kan se fram til en fattig alderdom også.

Kvinneyrkene er i tillegg til at de er dårligst betalt også de tyngste yrkene. 30% flere kvinner enn menn blir uføre.

Utdanning til underdanighet

Ei dame som heter Jorun Gulbrandsen har skrevet ei bok om jenter og gutter i skolen som heter "Er skolen for Kari eller Ronny?". Kari er symbol på den, snille, flittige, skoleflinke, stille jenta, som gjør leksene sine, kommer tidsnok og veit hvilken dag det er. Ronny er den bråkete, brautende gutten som aldri gjør leksene sine, alltid kommer for seint og ødelegger for de andre elevene.

Jorun Gulbrandsen er lærer og gjorde undersøkelser i klassen sin, som viste at guttene snakka mye mer enn jentene. Men hun skjønte ikke hvordan dette kunne skje, hun hadde jo passa på å spørre annenhver gutt og jente? Hun skriver:

" Det var såre enkelt: Jeg står med den fine tegninga av en katt, og spør:

-What's this? De aller fleste er ivrige og vil svært gjerne få svare. Kari rekker også opp hånda. Jeg spør mange andre. Kari rekker fortsatt opp hånda, men hun roper ikke. Jeg spør mange andre. Kari er tålmodig for en viktig del av oppdragelsen hennes til å bli voksen dame, er at hun skal lære å vente. Andre skal komme først. Så hun venter og venter. Endelig vender jeg meg mot henne med bildet mitt: -What's this? Kari åpner munnen glad, nå skal frøken høre, endelig, og Petter roper:

-It's a cat!

-That's right, sier jeg til Petter mens jeg snur ryggen til Kari. Og Kari forstår at hun ikke er så viktig i grunnen, mens Petter forstår at han er så spesiell at han ikke trenger å stå i kø han kan bare si rett ut det han vil, og frøken blir så glad for det at hun snur ryggen til andre. Jenter får mindre oppmerksomhet på skolen fordi guttene oftere får ordet, og når de ikke får det, stjeler de det.

***Lærere bruker i gjennomsnitt 2/3 av tida si på gutter. 11)**

***Av alle ekstraressurser i skolen og barnehagen går 2/3 til gutter. 12)**

Læreren kjenner guttene best

At guttene får mest oppmerksomhet, gjør at læreren kjenner guttene best. Hun veit hva guttene ønsker og trenger i undervisninga, følgelig blir den lagt opp slik de vil ha den, mens

jentenes ønsker og behov aldri kommer fram. Dessuten må timene spesielt tilrettelegges for at Ronny ikke skal kjede seg. Kjeder han seg, blir han sur og ødelegger for de andre.

Gøy med gym?

Denne tilrettelegginga er veldig synlig i gymtimene. I de fleste gymklasser er de vanligste aktivitetene typiske "gutteaktiviteter" som fotball, basketball og innebandy. Læreren tar utgangspunkt i guttene: Dette er idretter de som regel har fått mest trening i, "alle" kan reglene, derfor trengs ingen forklaring eller opplæring.

Når man derimot skal ha en typisk "jenteaktivitet", håndball, turn eller lignende, blir reglene grundig forklart, eller gutta gjør det de vanligvis gjør, mens jentene holder på for seg sjøl. Jenter som er kjempefflinke i turn eller håndball kan få dårlige karakterer fordi de ikke er flinke i fotball. Det er de aktivitetene guttene liker og er flinke i jentene må lære seg å mestre hvis de skal henge med.

Mange jenter husker sikkert også løpinga opp og ned langs banen uten å få ballen en eneste gang, enten det var basket, innebandy eller fotball, eller du løp sånn at læreren skulle tro at du var med. Fikk du ballen, ga du den fra deg med en gang, sånn at du ikke dreit deg ut og fikk høre det fra Ronny med en gang: "Jævla jente!"

Gymtimene får mange jenter

til å sitte igjen og føle seg enten dumme eller i veien. Sånn er skolelivet til mange jenter: de løper opp og ned på sida av guttene og får aldri ballen.

Jenter blir usynliggjort i skolen. Men de blir også utnytta på en del måter som forsterker deres syn på seg sjøl som mindreverdige. De blir utnytta blant annet som støtdempere og hjelpelærere.

Støtdempere

Veldig mange jenter har en eller annen gang opplevd å bli brukt som støtdempere mellom to Ronnyer. Når to Ronnyer bråker i klassen er det en enkel løsning å plassere en Kari i mellom, sånn at guttene ikke slår hverandre, men slår Kari isteden. Kari slår ikke tilbake, og demper på den måten braket i klassen. Hvis Kari sier ifra om at hun ikke vil sitte mellom Ronnyene fordi de bråker og slår henne, er det svært vanlig at hun får beskjed om å bli sittende likevel. "Du veit jo hvordan det blir hvis de får sitte ved siden av hverandre." Og hun blir bedt om å bite tenna sammen for klassens beste.

Læreren sier med andre ord at Ronny får lov til å slå Kari, og at hun må være flink jente og tåle det. Hva gjør dette med Kari? Hvordan reagerer Kari den dagen mannen hennes slår henne? Og hva tenker Ronny om det å slå jenter?

For lærerne blir det dessverre en løsning å la Kari bli slått. Ingen lærere liker å se barn bli slått, men en del lærere overser det sånn at

de slipper å passe på Ronnyene hele tida.

Vold mot jenter er ikke vold

De fleste skolene er opptatt av å bekjempe vold. Men den daglige volden som mange jenter blir utsatt for, blir som regel ikke sett på som vold. Det er knubbing, lugging, stikking i rompa med passer, osv. Det er bare moro. Men hvordan ville en voksen reagere hvis hun kom inn på jobben sin slik: I heisen står en arbeidskamerat på 47 år. Han er spøkefull kanskje, og tømmer veska hennes ut på gulvet i heisen. Så lugger han henne morsomt, og når hun skal ut av heisdøra, vrir han armen hennes bak og setter kneet gøyalt i rompa hennes.

Hun ville ropt på psykiatrisk legevakt, politi, vernetjenesten, og alle ville vært enig med henne. Men når jenter opplever slike ting hver dag fra de er 6 år, er det "bare moro". Er det det??

Hjelpelærere

Fordi jenter har lært fra de er bittesmå å ta hensyn til andre, blir Kariene utmerkede hjelpelærere. De forklarer for de som ikke skjønner, de tar ansvar for gruppa, og avlaster læreren. Når læreren ikke har tid kan hun sende elever til Kari. Det er jo veldig praktisk å ha fem - seks Karier i klassen når skolen ikke har råd til hjelpelærer i en klasse på 25 unger. Men kanskje Kari er i matte-timen for å lære noe hun også?

Skolen er i dag avhengig av at Kari fyller disse funksjonene, for at hjula skal gå rundt. Hvis det ikke hadde vært Karier på skolen måtte det vært mange flere lærere, mindre klasser, og da nødvendigvis mye mer penger.

Etter ni år på skolen har de fleste jentene blitt til medgjørilige, tause og flittige samfunnsborgere, helt i tråd med hva slags kvinner kapitalismen vil ha. Når jentene går ut av grunnskolen har de fått klar beskjed om hva de passer til, forberedt på sin framtid som underbetalte kvinner i lavstatusyrker. Og med en klar følelse av mindreverd.

Skjønnhets-tyranniet

Opp igjennom historia har kvinners utseende blitt brukt for å øke deres verdi. I Kina var skjønnhetsidealet f.eks. å ha små føtter. Jo mindre føtter, jo lettere var det å gifte bort døtrene. Føttene blei snørt sammen fra tre-fire-års alderen, slik at de slutta å vokse. Dette var svært smertefullt, og førte til at kvinnene ikke kunne gå. De var ute av stand til å stikke av, friske mennesker ble gjort handikappa.

Et annet kjent eksempel er korsettet fra 1800-tallet. Kvinnene blei ofte snørt så godt sammen at de brakk ribbeina, og det skulle ikke mye bevegelse til før de mista pusten. Men hvilken rolle spilte vel det? Alle veit jo

at en kvinnes oppgave er å ta seg godt ut, på samme måte som porselensdokka i hylla. Disse eksemplene viser to ting ved skjønnhetsidealet, eller skjønnhetstyraniet; Kvinnene blir fratatt kontrollen over sin egen kropp, og en kvinnes helse spiller liten rolle, så lenge hun øker i verdi. "Man må lide for skjønnheten."

Et umulig ideal

90-års skjønnhetsideal er et oppkonstruert og uoppnåelig bilde, fullt av motsetninger. Ei jente skal ha sylslank kropp og store pupper, hun skal alltid ta seg godt ut, klar for å tenne enhver forbipasserende mann. Hun skal ha lyst på sex, men helst bare når mannen vil. Hun skal ha et bevisst forhold til kroppen sin, men ikke være for frigjort; jenter som går med kondomer i lomma blir sett på som billige. I yrkeslivet skal hun gjøre karriere, samtidig som hun skal være hjemme og ta vare på familien. Husarbeid er så trivelig og naturlig for kvinner at det skal gjøres med et smil om munnen. Liposomer, celulitter og fruktsyrekomplekser.

Disse paradoksene kan man ramse opp i timevis, men meninga er ikke at vi skal pugge skjønnhetsidealet, meninga er å vise at disse krava er umulig å tilfredsstille.

Fordi jenter blir fortalt fra alle kanter at deres oppgave framfor alt er å være pyntegenstander, vil de prøve å tilnærme seg idealet. De sammenligner seg med toppmodeller

på datakonstruerte bilder som reklamerer for et eller annet unikt "laboratorieforsket"

skjønnhetspreparat.

Kosmetikkbransjen håver inn penger for alle de tusen preparatene som finnes til kvinnekroppen. Det spekuleres i jenters dårlige sjøltillit, og hele tida blir det funnet opp et nytt produkt som kan fjerne noe du ikke engang visste du hadde. Bare for å pynte på øynene fins det over tredve forskjellige typer hjelpemidler!

Når det er ett ideal som er riktig og modellene vi ser er konstruert på data, kjemper jentene en umulig kamp for "skjønnhet", og er nødt til å tape. Sjøltilliten brytes ned, og jenter blir misfornøyde med seg sjøl, helt fra de er bittesmå. Hver femte svenske jente har slanka seg før fylt 7 år. En undersøkelse gjort for ukebladet Det Nye på begynnelsen av 90-tallet viste at over 80% av alle norske jenter er misfornøyde med sitt eget utseende!

Dødsårsak

"Kampen mot kaloriene" har vist seg å være svært farlig. Mer enn 100.000 jenter lider av en alvorlig form for spiseforstyrrelse, og i dag er spiseforstyrrelser den vanligste dødsårsaken blant unge jenter i Norge! 13)

I kampen mot skjønnhetsidealet er vi nødt til å vende hatet bort fra oss sjøl, og mot det systemet som tjener på at jenter har dårlig sjøltillit.

Menns vold mot kvinner

Gjennom familien har menn ikke bare hatt økonomisk makt over kvinner, de har også hatt makt over kvinners kropp. Kvinnene har vært eiendom på lik linje med ei ku eller et hus. Noe som er verdifullt for eieren, som han fritt disponerer. Dette kommer til uttrykk i utsagn som "dama mi", eller "å ha styr på kjerringa si". Ekte mannfolk slår kona. Helt fra barndommen av bombarderes menn med budskapet om at ekte mannfolk dominerer kvinner.

Den svenske kommunisten og feministen Gerda Christensen skriver: "Det har vært en del av mannskulturen å få gå hjem og slå kone og barn når man har lidd nederlag ute i verden. Først når mannen går over grensen for lov og orden har det vært sett på som kriminelt. (...) Det er bare 11 år siden konemishandling blei et alminnelig lovbrudd i Sverige, og voldtekt var fram til omtrent samme tid et lovbrudd bare hvis det ble begått mot en kvinne mannen ikke hadde et forhold til.

Dette synet hang sammen med kvinnes manglende betydning. Voldtektsmannen forbrøt seg da mot en annen manns eiendom. Før voldtekt kom med i loven som seksuell forbrytelse, fantes altså tyveri av annen manns hustru blant andre eiendomsforbrytelser i loveboka. Men selv etter at voldtekt formelt blei en seksualforbrytelse, gjaldt det samme:

Sin egen eiendom, sin kvinne, gjorde mannen som han ville med." 14)

Voldtekt

1987 jobba en gruppe i politiet med å avdekke hvor mange voldtekter som ble begått, fordi mørketallene var så store. Mørketallsgruppa antok at det var ca. 3000 voldtekter i året. Men i 1993 sa overlege Lisbeth Bond ved legevakta i Oslo at det var minst 7000 voldtekter bare i Oslo det året. I 1993 blei det anmeldt 396 voldtekter i hele landet. Det forteller litt om hvor store tall det er snakk om, og hvor lite av den seksuelle mishandlinga vi har avdekka.

"Hun ba om det"

Sjøl om det er menn som voldtar blir det ikke oppfatta som menns problem. Det er fortsatt en allmenn oppfatning at kvinnen har skylda sjøl. Du har sikkert hørt kommentarer som: "Når hun går sånn kledd ber hun jo om det!", eller "Hva trodde hun de skulle gjøre når hun blei med han hjem?". Hun burde visst bedre, derfor var det hennes feil. For menn kan en jo aldri stole på, eller? Når noen blir rana er det ingen som sier: "Åja, du var utafor banken, ja?! Du hadde pengene i veska? Men da ba du jo om det!"

Rettssystemet er også basert på kvinners skyld. Hvis man anmelder voldtekt må man bevise at man ikke gikk med på samleiet, at man gjorde motstand. Hvis du blir så livredd at du ikke klarer å sparke og slå risikerer du altså å bli

"medskyldig". Og hvis offeret har drukket alkohol, gått i miniskjørt eller gjort noe som helst som en konservativ nonne ikke ville gjort, blir det ofte brukt mot henne. Det blir satt like mye fokus på offerets "skyld" som overgriperens skyld.

Derfor er det heller kanskje ikke så rart at frifinnelsesprosenten i voldtektssaker en av de høyeste blant strafferettslige saker, hele 24%. Og sannsynligvis kommer saken aldri til rettssalen - 70% av sakene blir henlagt. 15)

Et "privat" problem

Menns vold mot kvinner blir usynliggjort og gjort til et privat problem. Hvorfor ser ikke samfunnet like alvorlig på seksuell undertrykking, voldtekt og kvinnemishandling som på andre former for fysiske overgrep, tortur og mord? Hvis det hadde dødd en mann i uka i Sverige som følge av kvinners mishandling ville det vært like før alle kvinner ble innesperra på livstid.

Et eksempel på at menns problemer får mye mer oppmerksomhet enn kvinners er en VG-forside, etter at en -1- mann hadde oppsøkt et krisesenter i Norge. Hele forsida viste et kvinnetegn som knuste mannstegn og overskriften var "Menn flykter til krisesenter".

Menns vold mot kvinner blir ikke sett på som alvorlig fordi det nettopp er mot kvinner. Kvinner blir i vårt samfunn sett på som annenrangs mennesker. Sjøl om det finnes kvinner som mishandler og utøver

vold i parforhold, er det ingen tvil om at samlivsvold er et kvinneproblem. Kvinnene er ofrene. Noen tall:

* Halvparten av alle gifte menn i Bangkok slår kona si regelmessig. 16)

* I Quito, hovedstaden i Ecuador, forteller 80% av kvinnene at de har blitt mishandla. 17)

* 44% av mennene i Nicaragua innrømmer at de slår konene og kjærestene sine. 18)

* I USA blir en kvinne slått av en mann hvert tolvte sekund. Fire kvinner dør hver dag som følge av menns mishandling. Man regner med at minst 1,8 millioner menn mishandler konene sine "særedeles grovt". 19)

* I Sverige dør en kvinne hver uke som følge av en manns mishandling. 20)

Porno og prostitusjon

Salg av kvinnekroppen gjør deg rik. Verdens tredje største industri, etter narkotika- og våpenindustrien, er porno- og prostitusjonsindustrien. Gå til en hvilken som helst kiosk, og du finner 10 - 20 norske eller importerte pornoblader. På hylleradene i butikken der du kjøper melk og brød ligger også kvinner til salgs.

I USA er pornoindustrien større enn hele film- og

plateindustrien til sammen. Større enn Michael Jackson, Madonna, Terminator 2, Jurassic Park, osv. Det er ikke vanskelig å forstå at en så stor industri har mye makt og stor kraft til å påvirke folk.

Synet på kvinner

I pornoen framstilles kvinner som viljeløse objekter som bare er til for menns nytelse. Hennes nei betyr ikke nei. Kvinnene i pornoen er alltid villige. Hvis du kommer over en dame som ikke er det, oppmuntres du til å ta henne likevel, hun vil egentlig. Derfor har kvinnebevegelsen hatt som parole: "Porno er teori - Voldtekt er praksis". I pornoen liker kvinner å bli voldtatt, bundet, slått, og pisset på. Aktuell Rapport hadde et "sitat" fra en av «pikene» sine på framsida av et blad i 1996: "Kom å voldta meg!". Volden mot kvinner gjøres til noe sexy og underholdende, og som den amerikanske feministen Andrea Dworkin uttrykker det: "Når voldtekten din blir underholdning, er din mangel på verdighet fullstendig." Kvinner vises ikke fram som hele, levende mennesker, men som kjøttstykker med høl i.

Synet på menn

Mennene i pornoen framstilles som sexgale dyr som nyter å se kvinner maktesløse, fratatt all menneskelig verdighet. Alle menn i pornoen har 30 cm lang pikk og de tenker kun på sex, hele tida.. Menn bør ta aktivt del i kampen mot porno fordi pornoen i

aller høyeste grad også forakter menn. I pornoen er alle menn horekunder, voldtektsforbrytere og sadister. Pornoen gjør både kvinner og menn til objekter uten følelser og tanker.

Biologisk VOLD?

Den volden menn utøver mot kvinner er mer eller mindre akseptert som en del av mannsrolla. Menn blir unnskyldt som voldsutøvere med at de er biologisk voldelige, mennenes "umettelige sex-behov" gir dem rett til å voldta. Sjølsagt er det ikke naturlig for menn å voldta og mishandle! Menn er produkter av et kvinneundertrykkende samfunn som har vold mot kvinner som en innebygd del av mannsrolla. Pornoen er en av de viktigste årsakene til at denne mannsrolla blir opprettholdt og ført videre til hver ny generasjon av ungdommer.

Prostitusjon

90-åras slaveri er prostitusjonen. Prostitusjonsindustrien utnytter og lurar mennesker som befinner seg i en desperat situasjon. Unge jenter fra tredje verden blir importert til Europa som slaver i bordeller, lurt til å tro at de skal få jobb som sekretærer og modeller.

Prostitusjon handler ikke om en frigjort seksualitet, om kjærlighet eller om et "eldgammelt yrke", prostitusjon er voldtekt til salgs. For å rettferdiggjøre dette får vi hele tida presentert historier om "den lykkelige hora" som tjener penger på noe hun liker. Dette brukes også for å

rekruttere jenter som er i en vanskelig økonomisk situasjon, det virker som en lettvinnt måte å skaffe seg mye penger på.

Virkeligheten er en helt annen. Pornoen og prostitusjonen er en viktig del av kvinneundertrykkinga, ikke bare gjennom den direkte volden som påføres pornomodellene eller de prostituerte, men gjennom det synet på mennesker og på seksualitet som denne industrien sprer.

Ved at vi alle får et syn på kvinnen som mindreverdige og til salgs, godtar vi også lettere at kvinnene derfor ikke har de samme mulighetene og rettighetene som menn. Så lenge det finnes porno og prostitusjon, kan vi ikke snakke om hverken likestilling eller kvinnefrigjøring. Hvordan skal vi kunne hevde at begge kjønnene er like verdifulle, så lenge kvinner ligger utbretta og er til salgs?

Menn undertrykker kvinner

Borgerskapet undertrykker kvinner, men det gjør også menn. Menn får privilegier og læres opp til kvinneundertrykking av samfunnet. Samtidig fungerer menn som et redskap for borgerskapet i undertrykkinga av kvinner. Som k v i n n e m i s h a n d l e r e , voldtektsforbrytere, horekunder, pornokunder, som ektemenn som lener seg tilbake og lar kona gjøre alt

husarbeidet, osv.

Familieorganiseringa gir mannen privilegier og gjør han til herre over kvinnen. Bare det at det er så uhyre vanskelig å få menn til å dele på husarbeidet viser at menn kjemper for å beholde disse privilegiene, at de har interesse av kvinneundertrykkinga, både bevisst og ubevisst. Menn må ta stilling! De fleste menn har vanskeligheter med å se seg sjøl som del av et undertrykkende kjønn. De er vant til å se på seg sjøl som enkeltindivider, og det er ubehagelig å vite at man undertrykker noen. Men det er nødvendig at menn tar standpunkt mot de privilegiene de har som kjønn og aktivt støtter kvinnekampen, fordi menns undertrykking av kvinner hindrer den kampen som kvinnene fører mot borgerskapets kvinneundertrykking. Og den hindrer kampen begge kjønnene må føre mot borgerskapet.

Kvinner undertrykker kvinner

Jenter får fra de er født vite at de er mindre verdt en gutter, og etterhvert begynner de å tro på det sjøl. Undersøkelser viser at både jenter og gutter tror mer på det gutter sier enn det jenter sier, at de har mer tiltro til mannlige sjefer enn

kvinnelige sjefer, at hvis de fikk velge ville både jenter og gutter helst vært gutter. Ikke nok med at menn ser på jenter som dummere, jenter ser på seg sjøl som dummere også.

Jenter blir satt opp imot hverandre, og sparker nedover, istedenfor å stå sammen mot undertrykkinga. Alt etter den velkjente metoden splitt og hersk. Jenter kan hetse hverandre på grunn av utseende som ikke passer med skjønnhetsidealet, jenter kan konkurrere om å være best tilpassa kjønnsrollen sin, og "straffe" andre jenter som bryter med rollen som det svake kjønn.

Bøllekurs!

For å øke jenters sjøltillit og hjelpe dem til å stå sammen, arrangerer Rød Ungdom bøllekurs, eller kast-deg-frampå kurs som de også kalles. Dette er et sjøltillitskurs for jenter. Bøllekursideen blei utarbeida på begynnelsen av 80-tallet av en del kvinner i Arbeidernes Kommunistparti, som hadde skjont at jenters forakt for seg sjøl sørga for at de ikke gjorde opprør. Hvis du ser på deg sjøl med herskernes øyne, vil du ikke slåss for din egen frigjøring.

Jenter må bli bøller!

Liv Finstad, en av damene som "fant opp" bøllekurset sier: "Vi vil at kvinner skal bli mer "bøllerte". Med det mener vi ikke at kvinner skal ha spisse albuer og trække andre ned under grusen. Ei "bølle"- det er en

kvinne som ikke er beskjeden på egne og andre kvinners vegne, som ikke er taus i forsamlinger og i samfunnet ellers, som kjenner sitt eget verd og ser på seg sjøl og andre vanlige mennesker som viktige drivkrefter til å forandre verden."

Kvinnebevissthet

Bøllekurset har også som målsetning å øke kvinnebevisstheten hos deltagerne. Jenter trenger bevissthet om den særegne undertrykkinga av dem som jenter for å gjøre opprør. Det er ingen motsetning mellom kvinnebevissthet og klassebevissthet. Tvert i mot - kvinnene i de undertrykte klassene trenger begge deler for å reise seg.

Kapitalismen

At kvinner blir sett på som underlegne er altså en historisk tradisjon som vi kan finne overalt i samfunnet: I arbeidsdelinga, i litteraturen, i vitenskapen, i skolen, i hodene på deg og meg osv. Men kvinneundertrykkinga fins ikke bare fordi det er "en gammel tradisjon å undertrykke kvinner". Den fins også fordi kvinneundertrykking er en nødvendig del av kapitalismen.

Som vi har sett er kapitalistene avhengige av det gratisarbeidet kvinner gjør innafor familien. Dermed er de også avhengige av at kvinneundertrykkinga fortsetter, at familiesystemet og det ulønna husarbeidet fortsetter. Kapitalismen har innarbeida kvinneundertrykkinga i organiseringa

av samfunnet. Derfor er kvinnekampen uløselig knytta til kampen for å knuse kapitalismen.

"Arbeidere og undertrykte i alle land - foren dere!"

Kvinneundertrykkinga er også et viktig hinder i kampen for å styrte kapitalismen, fordi den splitter menn og kvinner i arbeiderklassen. Hvis den undertrykte klassen skal reise seg må den stå samla og være enhetlig. Og den enheten kan man ikke få så lenge halvparten av arbeiderklassen undertrykker den andre halvparten.

Kvinnekampen

Rød Ungdom slåss kvinnefrigjøring, ikke likestilling. Den borgerlige kvinnebevegelsen, kvinnene i borgerskapet som slåss for likhet mellom menn og kvinner på toppen, har satt likestilling mellom kvinner og menn som mål for kvinnekampen, og vi har fått formell likestilling. Men for å gjøre likestillinga virkelig for det store flertallet av kvinnene, må vi oppheve det kjønnsdelte arbeidsmarkedet og arbeidsdelinga i familien, og det betyr å avskaffe kapitalismen.

Den norske likestillingslova blir jo nesten ironisk når vi ser på den k v i n n e u n d e r t r y k k i n g a likestillingsombudet nekter å se i det norske samfunnet. Likestillingsloven hindrer ikke pornoen, reklamekampanjene til Hennes og Mauritz, den fjerner ikke

lønnsforskjellen. Den viser oss enda tydeligere at vi må snu opp ned på hele samfunnet for at kvinnene skal frigjøre seg.

Kvinnekampen er ei drivkraft

Kvinnefrigjøringa krever at kapitalismen styrtes. Men vi kan ikke sitte og vente på at kvinnefrigjøringa skal komme seinere, vi må slåss for den nå. Rød Ungdom ser ikke på kvinnefrigjøringa som et resultat av den sosialistiske revolusjonen. Tvert imot, kampen for kvinnefrigjøring er en drivkraft i den revolusjonære kampen, fordi de selvfølgelig, enkle kravene verdens kvinner stiller ikke kan innfris i dette samfunnssystemet.

Når kvinnene slåss for ei lønn å leve av, er det et krav som sprenger grenser; den lave kvinnelønna henger sammen med familiesystemet og full likelønn er umulig uten å oppløse familien; styrte kapitalismen.

Når kvinnebonden i den tredje verden krever å få dyrke mat på den jorda som blir brukt til beite for kuene til MacDonalds, er ikke dette noe MacDonalds vil gå med på, bøndene blir nødt til å okkupere jorda skal de få mat til ungene sine.

Kvinnekampen under sosialismen

Kvinneundertrykkinga vil fortsette under sosialismen. Det er ikke gjort ved et knips å forandre

tusenårige tradisjoner. Kvinneundertrykkinga blir et bånd til kapitalismen og vil være en reaksjonær kraft som setter kjepper i hjula for at sosialismen skal overleve. Kjersti Ericsson, tidligere leder i AKP, sier det slik: "Skal vi nå fram til det nye samfunnet vi ønsker oss - kommunismen - må vi velte om på alt, fra økonomi til sjeloliv. Og det må gjøres på kvinners premisser, på arbeiderkvinnenes premisser.

En omveltning på menns premisser, det blir bare halvveis. Et sosialistisk samfunn der kvinnekampen ikke er levende og aktiv vil bære kvinneundertrykkinga i seg som en trojansk hest. Før eller seinere sniker soldatene seg ut, og det var den sosialismen."

Kvinnekampen trekker samfunnet framover. Hvert skritt fram for kvinnes frigjøring er et skritt lengre fram mot kommunismen, et samfunn fritt for undertrykking.

Jenter - stå sammen!

I dette kapitlet har vi tatt opp kvinneundertrykkinga i familien, i arbeidslivet, på skolen, i forhold mellom kvinner og menn. Vi har tatt opp porno, prostitusjon og volden mot kvinner. Vi kunne skrevet om mye mer. Det viktigste er å erkjenne at kvinneundertrykkinga er overalt, den gjennomsyrrer hele organiseringa av samfunnet.

Hva har vi å stille opp med ?

Kvinner må organisere seg. Så lenge kvinner undertrykkes særegent som kvinner må de også organisere seg særegent som kvinner. På skolen, i organisasjoner, i arbeidslivet, overalt må jenter møtes på egenhånd for å ta opp sin egen situasjon.

Menn må organisere seg mot kvinneundertrykkinga. Av solidaritet og av egeninteresse. De må møtes for å diskutere hvordan de som kjønn og som enkeltindivider deltar i kvinneundertrykkinga, og ikke minst: De må delta i kvinnekampen, på kvinnesenes premisser. En allianse mellom menn og kvinner mot kvinneundertrykkinga, i kampen for et nytt samfunn er det verste makthaverne kan tenke seg.

Omfanget av kvinneundertrykkinga kan ta pusten fra deg. Men vi må ikke miste pusten og gi opp, vi er nødt til organisere oss og slåss. Vi veit at det nytter. Norske kvinner har kjempa, og vunnet, mange ganger før: Stemmerett, retten til sjølbestemt abort, rett til å ta utdanning, rett til arbeid sjøl om man er gift, osv. I kampen for kvinnefrigjøring har vi sterke krefter mot oss, men hvis jenter står sammen og menn solidariserer seg med det undertrykte kjønn kan vi velte om på alt!

Andre utgivelser fra RØD★UNGDOM

Den nye "Hva vi mener om:" serien inneholder

- ☐ Kvinneundertrykking og kvinnekamp
- ☐ Kampen mot rasismen
- ☐ Imperialismen
- ☐ Ungdom og arbeid

Og vi har tre nye hefter om:

- ☐ Hvorfor være revolusjonær i '90-åra?
- ☐ Skolekamp
- ☐ Kurdistan

Alle heftene koster 15,-

Skaff deg også Rød Ungdoms studiesirkel ☐ "Organiser deg!" for kun 50,-, og abonner på Rød Ungdoms blad ☐ Rebell, 8 nr. for 110,-.

(For å bestille; kryss av ønskede ruter og send inn til Rød Ungdom)

- ☐ Jeg vil bli med i Rød Ungdom
- ☐ Jeg vil ha info om Rød Ungdom
- ☐ Jeg vil gå på studiesirkel (innføring i RUs politikk)
- ☐ Jeg vil ha info om Bøllekurs (for jenter)

Navn, adr., postnr., sted, telefon, e-post?, alder, skole/arbeidsplass:

Porto

RØD★UNGDOM
Osterhausgt. 27,
0183 OSLO

Tlf: 22989070

Faks: 22989055

E-post: raud@ungdom.org

